

Posudek vedoucího práce na diplomovou práci K. Šmídové *Ortografie Augustova Summovníku*

Práce K. Šmídové zkoumá grafickou stránku vybraných úseků Augustova Summovníku, tisku, který byl identifikován až v r. 2012. Vedle Blahoslava byl Augusta ve své době nejvýraznějším biskupem a vášnivým polemikem jednoty bratrské, a i když vězněn, dále pro jednotu pracoval a ovlivňoval ji. Tisk Summovníku, považovaný až donedávna za ztracený, nebyl dosud neprozkoumán a je jisté, že vzhledem k rozsahu mnoha set tiskových stran významně přispěje k poznání jednoty bratrské okolo poloviny 16. století, např. svým systémem perikop, osobitým překladem perikopních textů, pasážemi pro přípravu homilií apod.

Protože titulní list chybí, diplomantka nejprve ověřila totožnost tisku podle Blahoslavovy gramatiky (s. 12–13) pořídila rozsáhlou transliteraci promyšleně vybraných částí Summovníku s pečlivým rozlišováním typů písma. Rozsah transliterace byl stanoven na 201 tiskových stran Summovníku, tj. celkem 172 normostran (s. 13), a pořizená transliterace bude jistě využita i v dalších, chystaných rozbořech Summovníku. Autorka pomocí programu Word provedla rozbor grafematické stránky vybraných částí tisku, přičemž se řídila především monografií Porákovou, navíc však věnovala pozornost jevům, jež Porák nezkoumal, jako jsou interpunkce a velká písmena.

Formální stránka práce je vyhovující. Při závěrečné redakci unikly pozornosti některé překlepy, např. dvakrát se opakující bod 2.2 osnovy na s. 11 a 12 a v obsahu (místo 2.2 a 2.3), *vyhodnocovaly* místo správného *vyhodnocovali* (s. 4), *využily* místo *využili* (s. 12), *dokládů* (s. 50), *latinky* místo *latinsky* (s. 50), nadbytečná mezera před odkazem na poznámku 1 na s. 12, *dimilace* místo *disimilace* (s. 32), *podnětu* místo *podmětu* (s. 40), *sluvníku* místo *slovníku* (s. 64), dvakrát se opakující číslovka 4 v číslování na s. 44, odkaz 1.5 místo 3.5 (s. 50), odkaz *v kapitolách 2 a 3* místo *v kapitolách 4 a 5* (s. 55), *digtong* místo *diftong* (s. 55), nadbytečná čárka před *a kde* (s. 56), *k segmentaci* místo *k segmentaci* (s. 58), *částí dnů* místo *části dnů* (s. 68), *přídavná* místo *přídavná* (s. 68), *a dlouhého a ů* (s. 70), *v téměř vždy* (s. 70), *Melantrichovými* místo *Melantrichovými* (s. 70), při odkazu *tamtéž* na s. 70 chybí předchozí odkaz na Poráka, dále v seznamu literatury na s. 73 *Pleskalova* místo *Pleskalová*, chybějící tečka za 1997 (s. 73).

Z obsahového hlediska zůstal na dvou místech práce rušivý rozpor mezi grafémem a hláskou, např. v nadpise oddílu 3. *Označování konsonantických grafémů* (s. 15), v pododdílech se však mluví o *označování hlásky s* atd., nebo na s. 29 (*Hlásky v je ... četnější* místo *grafém*). U citátu z Blahoslavovy gramatiky na s. 16 by byla žádoucí jeho větší kontextualizace. Na s. 32 se píše o *předponě* ne-, u sloves je však vhodnější tento prvek nazvat negační částicí. Na s. 30 je třeba zpřesnit výčet podob s koncovým -uo/-ů, u nichž se píše, že jde vždy o genitiv plurálu – např. tvar *Kryftuo* z fol. w5b je posesivní adjektivum v nominativu (stejně jako tvar *Antykryftů* tamtéž), tvar *Kryftů* na tomtéž foliu je akuzativ singuláru. Tvar *Mifřři* na s. 45 nepatří k měkkým vzorům. Tvar *Owotcý* z fol. C2b není vokativ (s. 55), nýbrž lokálem. Poslední část kapitoly 12.6 pojednává o hranicích slov, těm by bylo vhodnější věnovat samostatnou kapitolu. Na s. 65 se píše o zkratce *rč.*, ale fráze *snad pro signalizaci zkratky* by se měla vztahovat na důvod kladení vodorovné čárky. Na s. 66 se píše o sufixu -nu s příkladem *Pá^v*, avšak -n- je součástí kořene slova. U shod s *Melantrichovými* tisky (s. 70–71) by bylo možné zmínit ještě grafiku akuzativu *gey* (o ní se autorka zmiňuje na s. 25) či neprovedenou změnu *aj > ej* (s. 25).

Celkově práci hodnotím takto: Předložená práce Kateřiny Šmídové splňuje kritéria kladená na diplomové práce, autorka pořídila rozsáhlou transliteraci a poměrně spolehlivě popsala grafickou stránku tisku, vycházejíc zejména z Porákovy monografie. Zjištěné výsledky konfrontovala také s názory tehdejších gramatik češtiny. Je třeba ocenit kvantitativní

stránku materiálové báze i fakt, že autorka zkoumala také grafické jevy. Porádkem nezohledněné, zajímavé je například zjištění o užití dvojbříškového *b* jako *grafematického hraničního signálu mezislovního předělu* (s. 69). Při závěrečné redakci se bohužel nepodařilo vymýtit některé formální nedostatky, také po stránce obsahové by si prezentace výsledků zasloužila v některých detailech svědomitější přístup. Práci doporučuji k obhajobě a hodnotím před obhajobou stupněm velmi dobře.

Praha 8. 9. 2013

PhDr. Robert Dittmann, Ph.D.